

Ca-Nostra

Revista Quinzenal
Inca, 1 Agost 1928.

Any 1.—Tercera Època —Núm. 7
(Número 834 de les Col·leccions)

Redacció i Administració
Murta, 5 - INCA

La Revetla i l'Entronizació del Cor de Jesús al Municipi de la ciutat d'Inca.

Sortiem de la solemnitat religiosa de la diada dels Patrons. El Bisbe, el Governador, les autoritats locals, l'Ajuntament, precedits per la revetla i els flamants massers constituïa una desfilada prou rumbosa per a entusiasmar a la gent d'una ciutat de la ruralia. Un retgidor que havia quedat un poc darrera, ens diu: Cronista, feis constar dos fets històrics del dia d'avui: la innovació dels massers i la mort de la revetla.—
—I això?—No sé si haveu notat que enguany per primera vegada les revetleres no van habillades amb el vestit clàssic de pagesa.—

La afirmació de l'amic Conceller del Municipi, nos desconcertà enmig de l'alegria popular, per considerar que la coincidència observada era massa certa per l'amor que sentim a tot lo típic de ca-nostra.

Seguirem conversant, amb nostre company, fins que la vista se topà amb el gegant i la geganta que estaven an el portal de la Sala, vestits a l'antiga usança mallorquina. Quina altra coincidència! Si no fos un acert del Concell municipal, nos paraxeria una burla el fet d'entregar-se aquets dos grans personatges llegendaris a nostra festa quan nostres pageses han retirat les botonades i el rebosillo de l'àvia, quan so-

vint rumboses madones adopten la vesta ciutadana en perjui de sa gràcia i gentilesa indígena, regoneguda per tothom.

No volen discutir si o no és un acert l'aportació dels gegants i massers, més be sembla una oportunitat providencial ara que la revetla se mor llevant-se amb ella els clàssics gipons. Sia així com sia, nos permetin fer-ne un lleu comentari, que la pruitja nos mou pel ressurgiment de nostres costums i tradicions, mes que les introduccions esternes a nostres festes.

Els massers, i particularment els gegants, a altres llocs és una institució antiga i viscuda, que té el seu origen, la seva història, la seva llegenda trasmesa de pares a fills. A la mà tenim documents que ho crediten. Aquí, ara com ara, no representen res, quan no sia el freturament que, a Inca com a molts del poble, tenen els municipis per introduir nous elements per fer més importants les festes.

La nostra joliosa revetla, en cambi, que enguany se mor dins un esclat de festa major, ha sigut una institució molt estimada i viscuda durant anys i sitgles pel nostre poble i per tot els mallorquins. La revetla era el número genuïnament essencial de la festa, anant com a bracet de l'Ajuntament,

assistint a tots els actes que ell presidia. Era l'únic número que unia l'alegria popular amb la Església. Ella, assistia a tots els actes religiosos, veient-la rumbeljar a la processó, ocupant lloc de preferència darrera les sagrades relíquies de nostros Sants. El Rector, representant de la Religió, per demostrar que li agradava la faisor cristiana de la revetla i que l'aprojava, presenciava de davant el portal del temple la primera dançada. Presenciava aquell ball que feu cantar el gran Costa i Llobera:

Aquí l'alegria franca
germana és de l'oració.

En la mort de la revetla, pronosticada per l'amic, finirà també aquesta gentil correspondència de la gaubança popular amb la religió, perquè els números moderns per bons que sien no van a missa.

La revetla se mor apesar del esforç que molts d'anys ha fet l'Ajuntament per continuar una tradició, finida ja dins l'entusiasme popular: I pensar que Catalunya, que la mateixa progressiva Barcelona amb tot el seu modernisme i cosmopolitisme ha sabut fer renèixer, airosa i robusta, la seva sardana, en tot ésser més honesta i reposada que els balls mallorquins.

Es ben segur, que un acort de la Comissió de festes forçossament ha d'ésser massa fret, per fer reviure una institució que se mor a poc poc. Precisa un factor amb força ideal que, aprofitant les grans reserves que encara queden al poble, li faci sentir entusiasmes i amor per tot lo nostre. L'Harpa d'Inca, per exemple, a on caben tantes iniciatives enlairades de mallorquinizació; ella, que retreu les tonades de nostra pagesia, estaria en caràcter l'encarregar-se de la revetla. Dins són si té elements i no li faltaria entusiasme capaç de fer quedar be la Comissió de festes davant la tradició.

Déu vulga que aquestes indicacions no quedin en terra i que la gràcia i formosura indígena torni ésser l'encant del poble.

Al arribar a la Sala ens separarem de l'amic, per assistir a l'acte més bell i tras-

cendental que pugui realitzar la Ciutat, als menys per la seva significació espiritual. Se va fer l'entronització del Sagrat Cor de Jesús en la cambra d'actes del Municipi baix la presidència del Prelat, Governador i autoritats locals. Davant aquest fet històric, un homo posa al marge totes les altres coses. La mort de la revetla i la venguda dels gegants no són res. Sols ell és el Gegant etern del homes; el Rei invencible de les nacions; el Deu altíssim que mai mor; l'únic, que pot salvar les nostres institucions en la seva benedicció suprema.

MIQUEL DURAN.

31—VIII—28.

CANÇONS DE SOR TOMASETA

¡O bell recó de muntanya
sempre florit, com l'Abrill!
qui mai t'ha vista és de planye
O Valldemossa gentil!

Lliri del cel, Catalina,
a Valldemossa brostà.
¡Gloria a l'humil Marquesina
que amb pobres draps la bolcà!

Vòra la font del batisme
o quina gran resplendor!
la flor ungida amb el crisma
mai mes perdrà la blancor.

Per maravella, dejuna
abans de sebrer parlà;
si va a la font, a la lluna,
un Sant li dóna la mà.

Fent de son cor santuari,
no'n vol, de festes ni ball,
i, amb fulles, passa el rosari
pels olivars de la vall.

El Bon Jesús la volia
que ella son cor té robat
la flor del camp s'embellia
dins un convent de Ciutat.

Si l'inimic l'aborrona,
el bon Jesús vé del cel,
i un pa de sucre li dóna
mes saboròs que la mel.

O Pageseta garrida!
O liri blanc virginal!
per vos Mallorca florida
ja du corona immortal.

*«No hi ha rosa alexandrina,
ni clavell amb tanta olor,
ni mel amb tanta dolçor,
com el teu nom, Catalina...»*
Maria A. Salvà.

HOMENATGE

A Miquel Santos Oliver i Mn. Llorenç Riber

En la diada de San Jaume, Patró de Campanet, aquesta riolera vila ha homenatjat a dos dels seus fills que per la seva obra literària formaran part de la galeria dels immortals. Tals són En Miquel Santos Oliver i Mn. Llorenç Riber.

Tot donant compliment a distins acorts del Ajuntament, després dels actes religiosos del matí, en la casa de la Vila foren proclamats fill il·lustres de Campanet En Miquel S. Oliver i Mn. Riber. Descubrí les seves semblances el Batle don Jaume Coves, en presència del Rector Mn. Guilleram Miralles, l'Ajuntament en ple, el Secretari, don Joan Martorell que llegí les actes de la proclamació, i moltes altres persones distinguides.

El quadre de N'Oliver és obra de don Josep Pons Frau, i del de Mn. Riber, don Pere Barceló.

A la banda del capvespre es descubrí l'artística làpida col·locada damunt el portal redó de la casa a on va néixer En Santos Oliver, feta amb marbre indigens del mateix poble, baix la direcció d'En Guilleram Forteza. En lletres de llautó diu:

Campanet al seu fill Miquel dels Sants Oliver. 1864 — 1920. posa aquesta làpida. MCMXXVIII.

Seguí el descobriment dels ròtuls dels

carrers que l'Ajuntament ha dedicats a N'Oliver i Mn. Riber. Assistien en aquets actes les autoritats amb la música del Regiment d'Inca i una gran generació admiradora i devota dels personatges festejats, molts venguts de Ciutat i d'altres pobles.

Allavors es va fer una sessió literària enmig de la plaça pública, en una tribuna endiumenjada, a on estaven exposats el quadres dels dos fills il·lustres de Campanet

Havent ocupat son lloc les autoritats i demés, l'entusiasta Francesc de Salas Aguiló, tot saludant la presidència i el poble, llegí les adhesions que foren moltíssimes i de valor representatiu.

El radactor de El Dia, En Rafael Ramis, donà lectura al discurs que va llegir el poeta mestre, don Joan Alcover, en l'acte de la proclamació de fill il·lustre de Ciutat, En Miquel de S. Oliver.

El lloretjat poeta de Sóller, Guilleram Colom, llegí la biografia de Mn. Llorenç Riber, copiosa de datos i bells conceptes en que enredoni l'excel·lent figura del Sacerdot poeta. Aquest discurs biogràfic, quina lectura durà més d'una hora, és un treball digne de qui va adreçat i del nom també consagrat del qui l'ha escrit.

En nom de la Comissió organitzadora En Francesc de Salas feu el discurs de gràcies, qui tengué brillants parrafades d'agraïment pel poble de Campanet i pel seu Ajuntament

Darrerament, En Pere Riber, llegí una lletra del seu germà Mossèn Llorenç, dient, entre altres coses, que es sentia honrat al veurer-se associat a l'homenatge tributat a Miquel Santos Oliver.

Per mes que el Director de CA-NOSTRA assistí personalment a la festa del homenatge, volen fer constar nostra adhesió al Sacerdot poeta, en qui nos lliga una antiga amistat.

Si comensàs l'amor an el mig any de co-neixer-se, n'hi hauria pocs, però serien ver-taders.

L'amo que dóna més pa i millor a qui el serveix, és el treball.

El ric creu facilment que tothom té que menjar i que ningú té raó per a quejar-se.

Cronica d'Inca

JULIOL

Dia 19. — La Casa Caritat celebra la festa de son Fundador san Vicens de Paül amb diferents actes religiosos cantats per un nutrit chor de nines. A l'ofici ha predicat Mn. Francesc Rayó, Cura pàrroco, cantant-se la Missa Brevis del Mestre Llambert.

Com cada any, se ha beneïda una imatge per guarnir l'esbelta capella del Convent. Enguany li ha tocat a la Beata Lluïsa Marillac, que han apadrinat donya Catalina Verd i don Jaume Llobera.

Dia 22. — En la festa de la Mare de Dèu del Carme, celebrada avui en la Parròquia, predica Mn. Joan Coli Llobera. Fa història de l'antiga confradia del Carme.

Dia 25. — El Sr. Rector, fa el repartiment dels premis an els nins i nines que durant l'any són anats a l'ensenyança del catecisme.

— El Campió dels corredors d'Espanya, Josep Morant, vé de Felanitx a Inca en dues hores i 45 minuts i porta un ram de flors a les imatges dels Sants Patrons,

Al capvespre en el Camp del Constanca F. C. corre amb un cavall.

Tots els comentaris del dia han girat sobre el celebrat corredor i que està seleccionat pel cos olímpic.

Dia 28. — Comencen les festes patronals d'Inca amb una repicada general de campanes a toc d'ave-maria.

Els carrer i plaça major i carrer del comers, apareixen il·luminats amb alimares modernes de infinitat de llums. Entre rets de murta es veuen molts d'escuts de llinatges antics dels il·lustres fills d'Inca i els escuts dels pobles del partit.

La bella pensada i direcció de l'ornament del carrers és del regidor don Jaume Estrany.

An el portel de la Sala hi ha un gegant i una geganta que casi arriben al balcó, que per primera vegada prenen part en la festa patronal. Duen el vestit típic mallorquí, i per la bona cara que fan, radiants de salut i de bellesa, sembla que tenen 25 anys. I... en voleu de badocs de gent menuda!

— En el Teatre se fa un concert. La primera part la fa l'Harpa d'Inca, cantant Nostra Senyera, El Mestre i la Viudeta, Cançó del Solveig

El Dimoni esquat i La Sardana de les Monjes. Algunes tengueren que esser bisades.

I a segona part, anava a càrreg de la Banda del Retgiment i estava constituïda de peces compostes pel músic de primera, En Bartomeu Oliver. Totes se tocaven per primera vegada. Vegin nostres llegidors quin entitulament les dona l'autor i se faràn carreg una miqueta de la seva estimable labor: «Momentos enigmáticos, Sinfonia.—L'aubada. Primera part del Poema Sinfónico mallorquí *Xiluar*. (a) Andante pastoril; (b) temps de dança; (c) Andante religiós i final» «Ballet de festa. (3.ª part del mateix poema Scherzo».

Les dues darreres estan basades en tonades mallorquines. A nostro entendre són delicioses, però dins l'espai que tenim senyalat en la Crònica no poden allargar més en això, a mes a mes, no som tècnics per poder judicar en justesa, sols direm que l'autor se vé obligat a sortir a saludar el distingit públic que l'aplaudia amb entusiasme franc.

La tercera part del concert l'etzecutà l'Orfeó i la Banda, interpretant la «Cantata Nacional de J. A. Clavé, «Gloria a España» que fonc molt aplaudida.

Dia 29. — En aquest segon dia de festa patronal es celebra la cursa de braus. Acudeix dels pobles moltíssima gentada, venguda amb els trens i autos, vegent-se per tot arreu dels carrers parades d'aquest vehícols. De la anomenada festa Nacional res en dirà el Cronista per no haver convidat *Ca-Nostra*. Així mateix feim compres participar-ne de la festa, però a la taula amb un bon estufat de bou.

— A les Completes dels sants Patrons assisteix l'Ajuntament, presidit pel Batle don Miquel Mir i menant la típica revel·la amb les xeramies. Se inaugura una novetat en aquest acte, i és que'l seguici municipal va precedit per dos Massers mudats amb flamants dalmàtiques, perruques i portant masses de plata sobre les espatles.

Els membres de la Corporació també estrenen un distintiu de retgidor que porten en cintes penjades al coll. Es una artística patena que en una cara mostra l'escut d'Inca i en l'altra el d'Espanya.

A sortida de Completes s'enrengà la revetla, a les places tocaven les músiques i mes tart hi hagut amollada de focs d'artifici.

(Seguirà)

Imprenta de CA-NOSTRA

Establiment que té acreditat el seu nom per la forma artística i netedat de perfils dels seus treballs tipogràfics.

Confecciona modelacions pel comerç i la Indústria i per tota classe de oficines.

Prontitud y Economía

Equivalencias

REDUCCIÓ de quilos a arr oves unces, a 0'20.

REDUCCIÓ de quilos a lliures y milèsimes, a 0'30.

Id. En cartells per tenir davant la bàscula, a 2'50.

REDUCCIÓ de quilos a quintàs, arroves i lliures, a 0'25.

Murta, 5 — Inca

Perquè la Papelaria de CA-NOSTRA és la preferida dels nins i nines de les escoles?

Perquè és la que té més bon sortit.

Perquè és la que té més bon material.

Perquè és la que ho dóna mes barato.

Perquè mai enganya als seus parroquians.

Diccionaris

En Castellà (varies clases i edicions).

Català-Castellà i Castellà-Català.

Italià-Espanyol i Espanyol Italià.

Inglés-Espanyol i Espanyol-Inglés

Espanyol Alemàn i Alemàn Espanyol.

Francés-Espanyol i Espanyol Francés.

SEGELLS DE GOMA I DE METAL

de forma elegant i molta durada.

Com també plaques de metal esmaltat en colors

Les vos serviràn an el nostre Establiment.

APUNTES DE GEOGRAFIA GENERAL Y DE EUROPA

por

D. JUAN GRAU PUJOL

Texto acomodado a los programas oficiales

De venta en las librerías escolares.

Banco de Préstamos y Descuentos

Domicilio Central : Barcelona

Sucursal de Inca : Plaza Mayor

*Banca Bolsa Valores Cupones
Cambios Giros Depositos a plazos
Caja de Ahorros*

Fábrica de Cemento y Mosaicos Hidráulicos

ANTONIO J. PASTOR

Cemento analizado en la Escuela Industrial de Barcelona

Todos mis mosaicos llevan las iniciales

A. J. P.

PLAZA DE LA FUENTE

— INCA - MALLORCA

La Comercial de JUAN MARTINEZ FIGUEROLA

Grandes Almacenes en Bateria de Cocina, Loza y
Cristalería. — Droguería y Fabricación de la legía:

“LA ESPUMA,,

CASA ESPECIAL EN ARTICULOS DE
REGALO a precios sin competencia

PLAZA MERCADO, 26 - INCA (Mallorca)

Del extraordinari de Ca-Nostra dedicat a la Venerable
se'n ha tirat un sobrant d'exempars per la venta

A 25 CENTIMS

Inca (Mallorca)
16 de Agost
any 1928.

CA-NOSTRA

Suscripció:
tres pesetas
l'anyada

— PLANES DE NOTICIES Y ANUNCIS —

CONVERSES de CA-NOSTRA

PREGUNTES

8) Jo qui som un poc aficionat a les notícies històriques del meu poble, voldria saber quin fong el primer difunt que s'emportaren en creu alçada al Cementeri. Fong un tal Molinas? — *Juan de la casa gran.*

9) No fa molt un senyor va enviar el seu criat a comprar tres corteres de blat a sa Cortera a raó de 28 pessetes la cortera. El criat, que era un argent viu, logrà a força de regatetjar obtenir el blat a 26'50 la cortera. De qui eren els diners que li sobraren, del senyor o del criat? Voldriem que qualche docta lletgidor de *Ca-Nostra* nos digués la seva opinió que definís una grossa disputa que tengerem a Ca's Barber. — *En Murta.*

CONTESTES

Al número 1.—La contestació a la primera pregunta de les converses de *Ca-Nostra* no és bona de fer d'una manera precisa per no trobar-se colleccions del primer periòdic d'Inca o al menys nosaltres no sabem que s'en guardin. Tots els qui tombam els sexanta anys podem recordar encara la seva aparició, però un poc borrosa.

Per completar detalls, hem acudit a don Antoni Barceló que és un calaix de sastre amb això de recordar coses antigues. De nostra entrevista n'hem tret que el primer periòdic d'Inca aparagué devers l'any 1880. Era un setmanari que sortia els dissabtes i durant les fires els dilluns per poder donar les notícies del mercat. Se titulava *La Revista de Inca* essent-ne el director don Francisco Molinas, Cap de la Sucursal del Crèdit Belear que feia poc se havia establert a Inca. La Imprenta estava an el segon pis de la Sucursal situada al carrer de les Garroves, en la casa propietat de don Ramón Palliser. Regentava l'imprensa don Ramón Martorell de Ca sa Monja, al cel sien tots. Ignoram qui era son propietari.

El primer setmanari i la primera imprenta d'Inca bé se marexaria un capítol de nostra història. — *La Redacció.*

Al número 2.—La vostra pregunta, Ramell, me ha tocat bon punt. Jo, també, fa estona que vaig derretat un exemplar de "La vida de l'homo n'és,, del popular glossador l'Amon Jordi de Son Panxeta. En Borràs, un venador de romansos popular la solia vendre; mort ell, no sé a on cercarla. Tal vegada la trobariem en la memoria de qualche pagés d'aquells que encara saben glosades antigues. A mi me'n recorda la primera cançó, i la vos diré:

La vida de l'homo n'és
com el sol qui no s'atura:
ve an el món i pren l'altura
i quan ve la sepultura
de tot lo fet no'n té rès.

DANIEL

Al número, 3.—Sense sabre història natural, Pere Teleca, no és mal de endevinar quin animal és qui fa *miau*. Es moix, homo de Déu.

A Mallorca, també a un homo que està embriagat li solem dir: va moix, va *miau*. Altres derivacions, li han volgut donà. S'altre dia, fiet de Déu, vaig riure per ses batxaques, lletgint un periòdic que acabava el seu editorial fent *miau* als selectes mestres i literats de l'Escola mallorquina.

Me va fer l'efecte que cercava brega com els moixos. — *Daniel.*

CANVI DE CARRECS

EN LA T. O. R. FRANCISCANA

La T. O. R. de Mallorca ha celebrat Capítol a Palma i en ell s'acordà que ocupàs el càrrec de Provincial el M. Rnt. P. Miquel Vidal, de Custodi Provincial el M. Rnt. P. Bartomeu Salvà, de Secretari Provincial el P. Fr. Francesc Company i definidors els Rnts. P. Rafel Ginard Bauzà, P. Rafel Ginard Amorós, P. Juan A.

García Vingut i el P. Fr. Bartomeu Veger.

Reunits novament aquests acordaren deixar reelegits els que eren superiors d'Artà, Lluchmajor, Palma, Inca i la Porciúncula i nomenar superior de Cura al P. Pocoví, Comissari de les Missions de Mèxic al P. Fr. Pau Puigcerver, Mestre de novicis al P. Fr. Bartomeu Veger, i Director del Col·legí del Beat Ramon Lull el Rnt. P. Pere J. Cerdà.

NOCES

En la Capella del Santíssim de la Parròquia de Sa Pobla, dia 28 del més passat, se uniren amb el Sacrament del Sant Matrimoni nostre amic don Josep Pastor Coll Mestre Nacional de Ventosa de San Pere, i la bella senyoreta Francisca Cladera Nicola.

Beneï l'unió Mn. Joan Enseñat, Cura Pàrroco d'Alcudia, onclo de novï, essent els padrins per part d'ell, els seus onclos don Antoni Pastor i don Antoni Coll, i per part de la novia, el seu germà don Joan Cladera i el seu cosí don Pau Ferrer.

Desitjam pels novells desposats una llarga vida, plena de bendicions del cel i prosperitats a balquena.

NOSTROS AMICS DIFUNTS

R. I. P.

Ha mort en la vila de Selva a una edat avansada don Joan Solivelles Montaner, pare de l'antic oficial del Registre de la Propietat, don Bernat Solivellas Gelabert.

Numeros amics de la casa Solivellas d'Inca passaren a Selva per a assistir als suntuosos funerals que es celebraren en la Parròquia de Sant Llorenç patentisant les moltes relacions de la casa en la societat inquera.

Al enviar al Sr. Solivellas i demás família nostro condol més efectuós, pregam per l'etern descans de l'ànima del difunt, que Déu tenga a sa visió eternal.

MOVIMENT DE POBLACIÓ

DURANT EL MES DE JULIOL

NEIXAMENTS

Dies

- 2, Maria Forteza Tomás filla de Jaume i Maria.
- 5, Damià Lull Paris fill de Martí i Antonia
- 3, Juan Pujadas Llobera fill de Juan i Francina
- 6, Juana Coll Vives filla de Jeroni i Catalina.
- 6, Nicolau Sanxo Martorell fill de Antoni i Margalida.
- 9, Coloma Estrany Pujadas filla de Mateu i Margalida.
- 11, Antoni Garau Mulet fill de Antoni i Catalina.
- 11, Margalida Zuàruga filla de Juli i Esperanza.
- 12, Salvador Real Vicens fill de Eliador i Maria.
- 12, Bartomeu Carió Estela fill de Martí i Maria.
- 14, Antoni Alomar Llabrés fill de Llorenç i Catalina.
- 16, Maria Grau Massot filla de Miquel i Juana Aina.
- 20, Maria Quetglas Barceló filla de Miquel i Magdalena.
- 21, Bartomeu Vallespir Mut fill de Lluc i Francina.
- 23, Gregori Ferragut Ramón fill de Gregori i Antònia.
- 26, Esteva Mayol Martorell fill de Antoni i Maria,
- 27, Francisca Escot Reus filla de Lluís i Antonia.
- 30, Francina Torrens Martorell filla de Juan i Francina.
- 31, Gaspar Martorell Risco fill de Antoni i Francina,
- 31, Josepa Vicens Reus filla de Josep i M.^a

DEFUNCIONS

- 2, Antoni Fé Llompert, 75 anys, casat amb Catalina Grau.
- 4, Juana Aina Llinàs, 75 anys, casada amb Jaume Martorell.
- 10, Miquel Barceló Ferrer, 16 mesos, fill de Antoni i Magdalena.
- 20, Francina de Arriba Fàbregas, 78 anys, casada amb Miquel Janer.